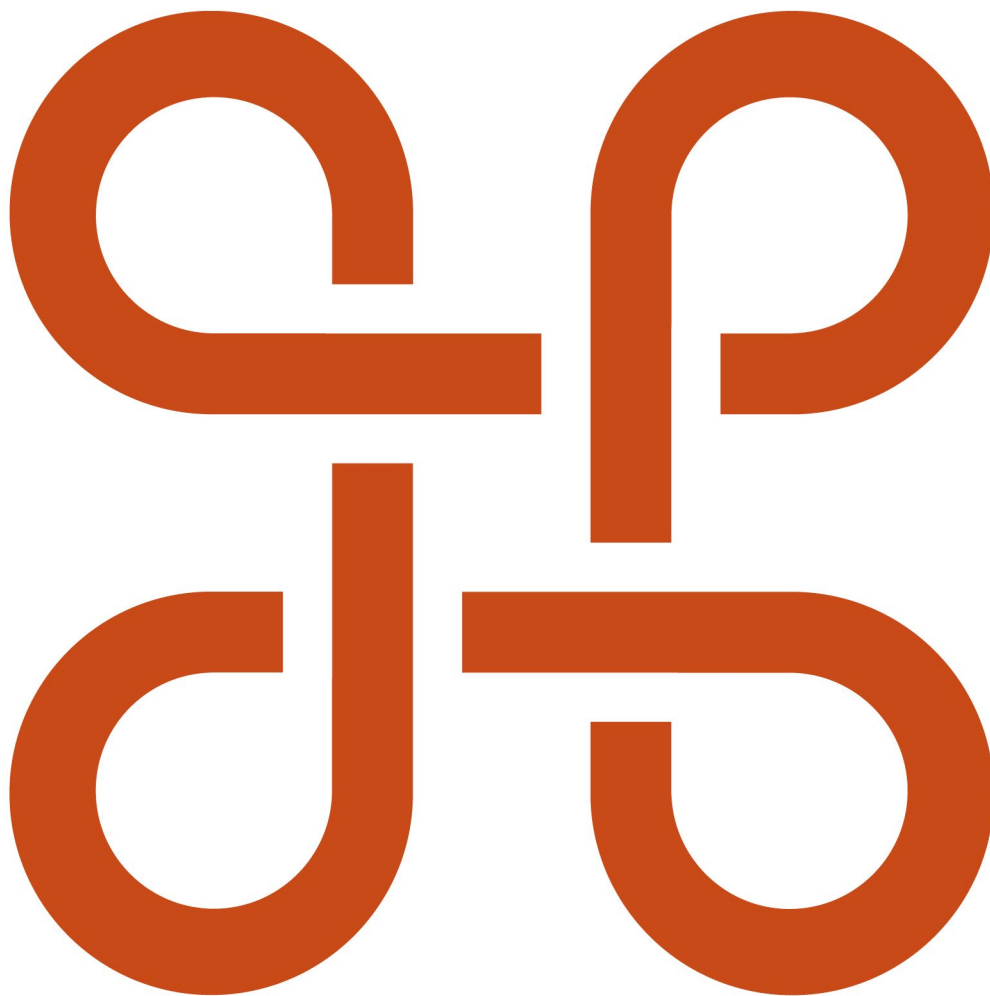

Stöd i återlämnande- processer

Redovisning av regeringsuppdrag i
Riksantikvarieämbetets regleringsbrev 2025

RIKSANTIKVARIEÄMBETET

Riksantikvarieämbetet
Box 1114, 621 22 Visby
Tel 08-5191 80 00
www.raa.se
registrator@raa.se

Riksantikvarieämbetet 2026

Titel: Stöd i återlämnande-processer: Redovisning av regeringsuppdrag i Riksantikvarieämbetets regleringsbrev 2025

Text: Ingen upphovsrätt

Bilder och illustrationer: Creative Commons licens CC BY där inget annat anges.

Licensvillkor finns på: <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.sv>

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
1. Inledning	5
1.1 Uppdraget till Riksantikvarieämbetet	5
2. Bidraget	5
2.1 Ansökningar och fördelning	5
2.2 Beslut om återstående medel	6
2.2.1 Sametinget.....	6
2.2.2 Svenska tornedalingars riksförbund	7
2.2.3 Historiska museet vid Lunds universitet	7
2.2.4 Museum Gustavianum vid Uppsalas universitet	7
2.2.5 Ansökan om extra bidrag för transport	7
3. Informationsinsatser	8
3.1 De nationella minoriteterna.....	8
3.2 Museernas vårmöte.....	8
3.3 Konferens.....	8
3.4 Webinarium	8
3.5 Folk och kultur	9
3.6 Målgrupper och kanaler	9
Referenser	11
Bilagor	12

Sammanfattning

I regleringsbrevet för 2025 fick Riksantikvarieämbetet ett uppdrag om stöd i återlämnandeprocesser. Det innebär att genomföra en informationsinsats om möjligheter för organisationer som företräder de nationella minoriteterna, inklusive urfolket samerna, att söka bidrag för återlämnande. Det innebär också att erbjuda vägledning i samband med återlämnandeprocesser.

Vid genomförandet inhämtade Riksantikvarieämbetet synpunkter från Sametinget och Länsstyrelsen i Stockholms län.

Bidraget (RAÄ-2025-879) utlystes i mars 2025. När ansökningstiden avslutades hade sju ansökningar kommit in. Med ett sammanlagt belopp om drygt 530 000 kronor beviljades följande mottagare bidrag:

Talma sameby

Lule-Boden Sameförening

Lillsaivis byaförening

Lycksele Sameförening-Liksjuon Sámiien

Under året kunde flera återlämnanden och återbegravningar av mänskliga kvarlevor och återlämnande av föremål genomföras.

Under 2025 har Riksantikvarieämbetet gjort informationsinsatser och verkat som plattform för samtal och erfarenhetsutbyte om återlämnandeprocesser. Det skedde bland annat under Museernas vårmöte i april, en konferens i juni tillsammans med Kulturdepartementet och ett webinarium i december om återlämnande. Frågor från representanter för de nationella minoriteterna har besvarats löpande via telefon och mejl.

Riksantikvarieämbetet har nått målgrupperna via etablerade samarbeten och upparbetade relationer men också via Sametinget, Länsstyrelsen Stockholms län och redaktionell media.

Uppdraget redovisas till Regeringskansliet (Kulturdepartementet) senast den 20 februari 2026.

1. Inledning

I regleringsbrevet för 2025 fick Riksantikvarieämbetet ett uppdrag om stöd i återlämnandeprocesser.

1.1 Uppdraget till Riksantikvarieämbetet

Uppdraget till Riksantikvarieämbetet var formulerat på följande sätt:

”Riksantikvarieämbetet ska genomföra en informationsinsats om möjligheter för organisationer som företräder de nationella minoriteterna, inklusive urfolket samerna, att söka bidrag för återlämnandeprocesser. Riksantikvarieämbetet ska även erbjuda vägledning till företrädare för de nationella minoriteterna, inklusive urfolket samerna, i samband med återlämnandeprocesser. Vid genomförandet av uppdraget ska Riksantikvarieämbetet inhämta synpunkter från Sametinget och Länsstyrelsen i Stockholms län. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Kulturdepartementet) senast den 20 februari 2026.”¹

Det bidrag som ska informeras om i uppdraget för 2025 är *Bidrag 7:2 till kulturmiljövård anslag ap.2 Bidrag till kulturarvsarbete*. Villkor för bidraget lyder: ”Anslagsposten får användas i enlighet med förordningen (2017:628) om statsbidrag till kulturarvsarbete. Av anslagsposten får högst 1 000 000 kronor användas till bidrag för återlämnande och återbegravning av mänskliga kvarlevor. Medel som inte används för återlämnande och återbegravning av mänskliga kvarlevor får användas för återlämnande av föremål.”²

2. Bidraget

2.1 Ansökningar och fördelning

Bidraget (RAÄ-2025-879) utlystes den 3 mars 2025. När ansökningstiden avslutades den 21 mars 2025 hade sju ansökningar kommit in. Den korta ansökningstiden berodde på att fördelningen behövde ske snabbt på grund av medlen skulle användas under 2025 och att återbegravning är möjligt i Norrland en kort period mellan maj och september. Sex av ansökningarna beviljades bidrag med ett sammanlagt belopp på 533 224 kronor.

---

¹ Regleringsbrev för budgetåret 2025 avseende Riksantikvarieämbetet 2024

² Ibid.

Talma sameby	269 800 kr
Lule-Boden Sameförening	119 049 kr
Lillsaivis byaförening	52 875 kr
Lycksele Sameförening-Liksjuon Sámien	91 500 kr
Lycksele Sameförening-Liksjuon Sámien	Avslag

(Tre av ansökningarna från en sökande slogs ihop till en, därför redovisas fem ansökningar i tabellen.)

De beviljade bidragen delades ut den 31 mars 2025.

2.2 Beslut om återstående medel

Efter att bidragen delats ut fanns det drygt 460 000 kronor kvar, som skulle kunna fördelas till fler återlämnanden vid en ytterligare ansökningsomgång. Kontakt togs med Sametinget och flera museer, för att ta reda på om det fanns några aktuella återlämnandefrågor. Utifrån den insamlade informationen, som redovisas nedan, beslutade Riksantikvarieämbetet att inte göra ytterligare en utlysning. Återstående medel fördelades i stället till andra inkomna ansökningar till anslaget 7:2, ap 2 (förordningen 2017:628) *Bidrag till kulturarvsarbete*.

2.2.1 Sametinget

Riksantikvarieämbetet hade kännedom om att Sametinget arbetat för att kunna gravsätta ett tjugotal mänskliga kvarlevor i Rounala, i Norrbottens län. Därför kontaktade Riksantikvarieämbetet Sametinget den 7 april 2025, för att få en uppfattning om statusen i processen och för att upplysa om att det eventuellt fanns möjlighet att söka ytterligare medel under 2025. Detta under förutsättning att Sametinget kunde hitta en samarbetspart som hade rätt att söka bidraget. Vid mötet framkom att processen hade avstannat och att Sametinget inte hade personella resurser att driva ärendet vidare förrän tidigast hösten 2025, vilket omöjliggjorde genomförande av projektet inom utlyst tidsram. Ett nytt möte bokades in med Sametinget den 18 augusti 2025, för att följa upp läget.

Den 18 augusti 2025 hölls en avstämning med Sametinget om återlämnandefrågor. Då framkom att det fortsatt inte fanns vare sig personella eller ekonomiska resurser för återlämnandefrågor under 2025.

Detta innebär att planering av återbegravningen i Rounala måste skjutas på framtiden och gravsättningen troligen inte heller kan ske under 2026, då Sametinget beräknar att förberedelserna kommer att ta 1,5 – 2 år, när arbetet väl startar.

I budgetpropositionen för 2026, som presenterades den 22 september 2025, föreslås en förstärkning av Sametingets arbete med återlämnande av samiska kvarlevor och föremål, med 1 miljon kronor per år under 2026, 2027 och 2028. Sametinget upplyste om sina planer att utlysa en tjänst kopplad till detta arbete om riksdagen beviljar förstärkningen.

2.2.2 Svenska tornedalingars riksförbund

Svenska tornedalingars riksförbund planerar gravsättning av mänskliga kvarlevor från två individer, tidigast under 2026.

2.2.3 Historiska museet vid Lunds universitet

Historiska museet vid Lunds universitet har meddelat att det inte inkommit något krav på återlämnande av de kvarlevor från en romsk individ som finns i den anatomiska samlingen på museet.

2.2.4 Museum Gustavianum vid Uppsalas universitet

Museum Gustavianum vid Uppsalas universitet har mottagit krav på återlämnande av en samisk kvarleva från Offerdal i Jämtlands län. Den 4 september 2025 kom regeringens beslut om tillstånd för universitetet att få lämna tillbaka kvarlevan till sameföreningen Jijsen Siebrie.

2.2.5 Ansökan om extra bidrag för transport

Den 22 juli 2025 inkom en av bidragsmottagarna med en fråga om möjlighet att söka extra bidrag till transport då den återlämnande parten inte skulle stå för den kostnaden. Anledningen till att kostnaden för transport inte fanns med i ansökan i mars var att bidragsmottagaren utgått från att den återlämnande parten skulle stå för kostnaden så som skett vid tidigare tillfällen. Eftersom de återstående medlen redan fördelats till annat inom anslaget för *Bidrag till kulturarvsarbete* kunde inte den extra ansökan beviljas. Kostnaderna för transporten kunde dock till slut täckas av de tidigare tilldelade medlen.

Riksantikvarieämbetet kontaktade den återlämnande parten för att få kännedom om varför de inte längre bekostade transport vid återlämnande. Svaret som gavs var att den återlämnade partens tolkning är att när regeringen godkänt hemställan om repatriering, övergår ägandeskapet omedelbart till den part som begärt repatrieringen och därmed också eventuella kostnader.

I regeringsuppdraget *Förutsättningar för identifiering och återlämnande av samiska föremål och samiska mänskliga kvarlevor, 2023-24*, framkom att alla tillfrågade, inklusive museerna, var överens om att mottagande part inte skulle behöva betala något för att återfå det återlämnade. Kostnaderna förväntades

återlämnade part stå för, en praxis som Riksantikvarieämbetet nu inte längre ser att det finns konsensus kring.

3. Informationsinsatser

Riksantikvarieämbetet kontaktade Sametinget och Länsstyrelsen i Stockholms län den 20 februari 2025 för att informera om uppdraget och den planerade processen samt för att inhämta synpunkter samt kontaktuppgifter till företrädare för de nationella minoriteterna.

3.1 De nationella minoriteterna

De nationella minoritetsgrupperna, inklusive urfolket samerna, fick information via mejl i månadsskiftet februari/mars om utlysningen av bidraget och bjöds in till ett informationsmöte, som hölls den 10 mars, där fem personer deltog. Information till de nationella minoriteterna gick även ut om konferens och webinarium, vilka beskrivs nedan.

3.2 Museernas vårmöte

På museernas vårmöte den 9 april ansvarade Riksantikvarieämbetet för programpunkten *Samiskt i samlingarna* med företrädare för Nordiska museet, Silvermuseet, Ájtte och Norrbottens museum/ICOM som har samiska samlingar. Då informerades även om regeringsuppdraget.

3.3 Konferens

Den 9 juni arrangerade Riksantikvarieämbetet tillsammans med Kulturdepartementet en konferens om återlämnande riktad till samer och tornedalingar, lantalaiset och kväner, där cirka 80 personer deltog.

Se bilaga 1: Länkar till artiklar om konferensen den 9 juni på regeringen.se, raa.se och Museer och omvärld

3.4 Webinarium

Den 2 december genomförde Riksantikvarieämbetet ett webinarium om processer för återlämnande. Vid webinariet informerades om processerna. Representanter från tre mottagare berättade om sina respektive processer och erfarenheter från dem. De representerade Talma sameby, Lillsaivis byaförening och Lycksele sameförening - Liksjuon Sámiien. Vice ordförande från Sametingets nya styrelse höll ett anförande. De runt 70 deltagarna hade möjlighet att ställa frågor och delge

reflektioner under webinariet. Frågor som ställdes handlade bland annat om det även under 2026 skulle gå att söka medel för processer för återlämnande. Processerna tar lång tid att planera och genomföra och frågan om bidraget kommer att finnas kvar eller inte, leder till osäkerhet kring möjligheten och viljan att påbörja framtida återlämnandeprocesser.

Se bilaga 2: Program för webinariet

3.5 Folk och kultur

Vid det kulturpolitiska konventet Folk och kultur den 5 februari 2026 arrangerade Riksantikvarieämbetet programpunkten *Ett stulet kulturarv*. Där berättade representanter från Nordiska museet och Världskulturmuseerna i ett samtal med Riksantikvarieämbetet om hur de arbetar för att möjliggöra återlämnande och om hur de bygger relationer med mottagarna.

Antal deltagare: Ca 35 personer

3.6 Målgrupper och kanaler

Våra budskap i kommunikationen om återlämnandeprocesser, och de olika delarna av det, har utgått från uppdraget om stöd i återlämnandeprocesser.

Målgrupperna för kommunikationen har varit Sveriges nationella minoriteter; samer, judar, romer, sverigefinnar och tornedalingar. Men också intresserad allmänhet.

För att nå målgruppen samerna har vi nyttjat våra sedan tidigare etablerade samarbeten och upparbetade relationer med olika organisationer och individer.

För att nå övriga målgrupper har vi genom kommunikativa insatser skapat nya kontakter för att nå dessa och tagit initiativ till samtal. Det har bland annat skett genom Sametinget, Länsstyrelsen i Stockholms län, egen efterforskning och ämnesmedia.

Vi har proaktivt kommunicerat både genom egna externa kanaler och genom andras kanaler. Exempel på det är möten och samtal, webinarium, konferenser, webbplats, sociala medier, nyhetsbrev, särskilda digitala utskick och direktkontakt med representanter för de nationella minoriteterna. Exempel på andras kanaler är minoritet.se och genom Amnesty Sápmi.

Riksantikvarieämbetet har löpande besvarat frågor från representanter för de nationella minoriteterna via telefon och mejl.

Vår kommunikation har bidragit till att skapa utrymme på redaktionell plats i olika svenska medier. Exempel på de är Sameradion, Dagens Nyheter, Magasin Dikko och Samefolket.

Se bilaga 3. Lista över publiceringar

Referenser

Litteratur

Regleringsbrev för budgetåret 2025 avseende Riksantikvarieämbetet 2024.
Stockholm, Kulturdepartementet.

Bilagor

Bilaga 1

Länkar till artiklar om konferensen den 9 juni

regeringen.se

<https://www.regeringen.se/artiklar/2025/06/kulturdepartementet-och-riksantikvarieambetet-var-d-for-konferens-om-aterlamnandefragor/>

raa.se

<https://www.raa.se/2025/06/nationell-konferens-om-aterlamnandefragor/>

Museer och omvärld

<https://www.raa.se/omvarld-och-insikt/vi-maste-ha-ratt-till-kontrollen-over-vart-kulturarv/>

Bilaga 2

Program till webinariet

4. Program

Program med preliminära hålltider.

5. 13.00 Välkommen

Riksantikvarieämbetet hälsar välkomna genom **Kicki Eldh**, moderator och **Annelie Kurttila**, enhetschef för Museerna i samhället.

6. 13.10 Om regeringsuppdraget

Kicki Eldh, utredare med ansvar för frågor om återlämnandeprocesser vid Riksantikvarieämbetet berättar om uppdraget.

7. 13.20 Bidraget för processer av återlämnande

Lena Klintberg och **Sofia Lundin**, handläggare vid Riksantikvarieämbetet berättar om bidraget.

8. 13.35 Samtal om beviljade bidrag 2025

Tre organisationer berättar om vad bidraget lett till i ett samtal med Kicki Eldh. Medverkar gör:

- **Mikkel Jakobsson**, Lycksele sameförening
- **Börje Allas**, Talma sameby
- **Kerstin Andersson**, Lillsaivis byaförening

9. 14.15 Bensträckare

10. 14.25 Tid för frågor

11. 14.45 Om redovisning av regeringsuppdraget

Kicki Eldh beskriver den kommande processen för redovisning.

12. 14.50-15.00 Tack och på återhörande

Annelie Kurttila summerar dagen.

Bilaga 3

Lista över publiceringar

Webbsida på raa.se

[Regeringsuppdrag -Riksantikvarieämbetet](#)

Webbsida på raa.se:

[Uppdrag om stöd i återlämnandeprocesser -Riksantikvarieämbetet](#)

Digital inbjudan till målgruppen:

[Webbinarium om processer för återlämnande -Riksantikvarieämbetet](#)

Riksantikvarieämbetet på Facebook:

[Facebook](#) (kontosidan)

Riksantikvarieämbetet på LinkedIn och exempel på inlägg:

https://www.linkedin.com/posts/riksantikvarieambetet_webbinarium-om-processer-f%C3%B6r-%C3%A5terl%C3%A4mnande-activity-7393980122216943618-RnAV?utm_source=share&utm_medium=member_desktop&rcm=ACoAABaQVK4B_36akgea3yNpb5qVE23v0lqAym4 (inlägg i november 2025)

https://www.linkedin.com/posts/riksantikvarieambetet_uppdrag-om-st%C3%B6d-i-%C3%A5terl%C3%A4mnandeprocesser-activity-7401961591371599872-yZJ5?utm_source=share&utm_medium=member_desktop&rcm=ACoAABaQVK4B_36akgea3yNpb5qVE23v0lqAym4 (inlägg i december 2025)

Riksantikvarieämbetets nyhetsbrev:

[esMakerNX3 - V 3.0](#) (november 2025)

Minoritet.se:

[Kalender - Minoritet.se](#)

